

GEZONDHEIDS CENTRUM

DOKTERSASSISTENT CHANTAL HOBERT (R.)
EN STAGIAIR YMKE BLANKENA

ZOEKTOCHT NAAR OPLOSSING STAGEPROBLEMEN

‘We kunnen niet snel genoeg beginnen...’

ER KLINKEN STEEDS MEER BEZORGDE GELUIDEN OVER STAGEPLAATSEN VOOR DOKTERSASSISTENTEN. ALS ER NIETS GEBEURT, DAN ZOU HET WEL EENS MIS KUNNEN GAAN, MET MOGELIJK ERNSTIGE GEVOLGEN VOOR DE ZORG IN DE EERSTE LIJN. ‘WE MOETEN ECHT AAN DE BAK, ANDERS LOPEN DE TEKORTEN ALLEEN MAAR OP.’ GELUKKIG ZIJN ER OOK VEEL GOEDE ERVARINGEN.

MARINA HEIJ. FOTO'S: SUZANNE MULLERC

Annemieke Wouters van het Albeda College maakt zich zorgen. De mbo-school in de regio Rijnmond leidt doktersassistenten op, maar moet al jaren studenten weigeren vanwege een tekort aan stageplaatsen. ‘We krijgen elk jaar voldoende aanmeldingen voor tien groepen van 28 studenten,’ vertelt onderwijsleider Annemieke Wouters. ‘Maar dit jaar zijn er niet meer dan twee groepen, simpelweg omdat we onvoldoende stageplaatsen hebben.

Op het Albeda College doen ze er ‘echt alles aan. We bezoeken werkgevers, sturen mailings, organiseren evenementen en hebben zelfs iemand aangenomen die niets anders doet dan praktijken bellen. Heel frustrerend, mag ik wel zeggen, want er komt weinig tot niets uit.’

CIJFERS ONTBREKEN

Het is al langer bekend: het aantal stageplekken voor doktersassistenten is een probleem. In 2009 deed kenniscentrum Prismant een onderzoek en de conclusie loog er niet om: zonder maatregelen zouden de opleidingen te weinig afgestudeerden afleveren om aan de vraag te voldoen. We zijn nu acht jaar verder en hoewel exacte cijfers nog steeds ontbreken, lijkt die voorspelling helaas uit te komen.

Alle reden om hard te werken aan een oplossing, aldus Anne van Riet van de Stichting Sociaal Fonds Huisartsenzorg (SSFH). ‘Met ons stageverbeteringsplan

gaan werkgevers, werknemers en het onderwijs gezamenlijk werk maken van de problematiek.’

‘Hoog tijd dat die cijfers boven water komen’, vult Kees Gillis aan. Hij is voorzitter van de NVDA en bestuurslid van de SSFH. ‘We móeten weten waar we over praten. Iedereen schreeuwt moord en brand over de tekorten aan stageplaatsen: de ROC’s, de particuliere opleidingen, de doktersassistenten, de huisartsen. Wat mij betreft kan dat stageverbeteringsplan dus niet snel genoeg beginnen. We moeten nu echt aan de bak, anders lopen de tekorten alleen maar verder op.’

ZELFDE VIJVER

Over één ding zijn alle betrokkenen het eens: iedereen vist uit dezelfde vijver om aan goed opgeleid zorgpersoneel te komen. Die vijver wordt kleiner, omdat de beroepsbevolking afneemt. Bovendien komen er steeds meer taken af op de eerstelijnszorg. Er zijn dus steeds meer professionals nodig die ondersteunende diensten leveren, zoals doktersassistenten. Gebeurt dat niet, dan komt de zorg in gevaar. De patiënt wordt daarvan de

dupe. Daarom zijn stageplekken bij de opleidingen zo hard nodig.

Het vinden van een stageplek is deels de verantwoordelijkheid van de student zelf. Maar een eenvoudige zoektocht is dat alerm minst. Studenten krijgen vaak te horen dat de huisartsenpraktijk te druk is om een stagiair

DE ONDERWIJSLEIDER:
‘WE HEBBEN
AANMELDINGEN VOOR
TIEN GROEPEN. MAAR HET
ZIJN ER MAAR TWEE!’

STAGEVERGOEDING VIA DE SSFH

Er zijn genoeg manieren waarop je als doktersassistent een bijdrage kunt leveren aan de in dit artikel beschreven problemen. Je kunt een cursus volgen bij de NVDA academie over stagebegeleiding. Je kunt je opgeven bij het ROC in jouw regio om gastlessen te verzorgen. En heel belangrijk: er zijn vergoedingsregelingen. Elke huisartsenpraktijk of -post die bij de SSFH is aangesloten, kan een aanvraag indienen voor stagevergoeding en een vergoeding voor praktijkbegeleiding. In 2016 zijn er in totaal 2246 stagevergoedingen en vergoedingen voor praktijkbegeleiding uitgekeerd. In het eerste halfjaar van 2017 waren het er met 1212 relatief nog meer.

te begeleiden. 'Soms is er zelfs een gebrek aan fysieke ruimte,' vertelt Anne van Riet van de SSFH. 'Vooral in solopraktijken kan het lastig zijn om de stagiair een werkplek aan te bieden.'

ALTIJD EEN WEERWOORD

De SSFH benadrukt dat ook de doktersassistenten een belangrijke rol hebben bij de begeleiding van stagiairs. Stagebegeleiding kost weliswaar tijd, maar je leert zelf ook bij door je kennis en ervaring over te dragen.

Doktersassistent Lotte Flier, werkzaam in de regio Drenthe, vindt daarom dat je er tijd voor moet maken.

De huisartsenpraktijk waar zij werkt heeft een contract met een regionaal opleidingsinstituut. Lotte begeleidt twee à drie stagiairs per jaar, met wisselend succes. 'Natuurlijk zitten er goede studenten tussen. Ze zijn gemotiveerd, je ziet ze groeien in die tien weken en dat is echt hartstikke leuk. Soms vragen we zo

iemand om in te vallen, bijvoorbeeld tijdens een zwangerschapsverlof.'

Helaas heeft Lotte ook weleens een stagiair moeten wegsturen. 'Ze kreeg haar taken niet af, kwam afspraken niet na en had overal een weerwoord op. Op zo'n moment vraag ik mij soms af waarom de opleiding geen matching toepast. Op universiteiten is dat al gebruikelijk. Je toetst dan in feite in hoeverre iemand geschikt is om überhaupt aan de opleiding te beginnen.'

AANWINST VOOR DE PRAKTIJK

Doktersassistent Chantal Hobert van gezondheidscentrum De Parel uit Luttenberg heeft alleen maar goede ervaringen met stagiairs. Ze is bijvoorbeeld zeer te spreken over Ymke Blankena. 'Ymke nam ons veel werk uit handen, waardoor mijn collega's en ik aan klussen toekwamen die waren blijven liggen. Na haar stage viel Ymke regelmatig bij ons in. Ze is gewoon een aanwinst voor de praktijk.'

Ymke kreeg tijdens haar stage al snel het vertrouwen van Chantal en haar collega's. 'Dat helpt natuurlijk enorm', zegt Ymke. 'Maar dat vertrouwen dwing je ook af door een actieve houding. Ik vroeg bijvoorbeeld al snel wanneer ik de telefoon mocht aannemen en wanneer ik in de behandelkamer mocht. Als stagiair moet je je stagebegeleider laten zien dat je de handelingen beheerst en niet zomaar wat doet.'

Eén ding moet Chantal wel van het hart: 'Vroeger kwamen de opleidingen bij ons langs. Dat gebeurt nooit meer. Nu krijgen we een mailtje en een formulier. Dat is het. Er is geen persoonlijk contact, terwijl zo'n opleider toch juist een beeld moet hebben van de stageplek en de mensen die er werken. Zelfs een eindgesprek kan er niet vanaf. Hoe moet zo'n opleider dan weten hoe het hier reilt en zeilt? Ik snap daar niets van.'

Ook de financiën spelen een rol. 'Het blijft een complex verhaal tussen willen en kunnen', aldus Anne van Riet van de SSFH. 'Maar het is wel opmerkelijk dat een huisarts goed betaald krijgt voor het begeleiden van een co-assistent of huisarts in opleiding. Die financiële prikkel ontbreekt bij een doktersassistent. Wat dat betreft

**DE NVDA-VOORZITTER:
'WE MOETEN GAS GEVEN.
MEER BEKENDHEID MET
STAGEVERGOEDINGEN IS
HARD NODIG!'**

is het goed om te weten dat er een vergoedingsregeling is (zie kader, red). En in ons stageverbeteringsplan staat de bewustwording centraal.'

PRAKTIJKGESTUURD LEREN

Annemieke Wouters van het Albeda College is het daarmee eens. 'Huisartsen moeten ervan worden doordrongen dat ze straks een gigantisch probleem hebben. Het lijkt wel of ze niet vooruit kunnen denken. Wat mij betreft vraagt deze situatie om praktijkgestuurd leren, dus veel meer samen leren op de werkvloer. Maar daarvoor is wel een culturomslag nodig in de praktijken.'

Kees Gillis vindt het 'te zot voor woorden' dat opleidingen studenten moeten afwijzen vanwege het tekort aan

stageplekken. 'En dat terwijl we nu en in de toekomst zitten te schreeuwen om doktersassistenten. Je moet een plan maken, en we moeten gas geven in de uitvoering. In de dagelijkse praktijk. Een tandje erbij en meer bekendheid met het fonds en de stagevergoedingen zijn daarbij hard nodig.'

De SSFH presenteert binnenkort de concrete plannen, met een nadruk op bewustwording en cijfers. Er wordt gezocht naar nieuwe oplossingen en regionale initiatieven worden ondersteund met een stimuleringsregeling. Het Albeda College werkt nu al samen met ROC's in de regio door elkaar te informeren over mogelijke stageplekken. 'Al met al zijn dat hoopgevende signalen,' aldus Kees Gillis. •

MEER DAN VIJFTIG SOLLICITATIEBRIEVEN

Bij een stageplaats speelt ook het verschil een rol tussen BBL- en BOL-opleidingen. De afkortingen staan voor Beroeps Begeleidende Leerweg en Beroeps Opleidende Leerweg. De aanpak is heel anders. Een BBL-student heeft een arbeidsovereenkomst met de werkgever en volgt vaak een dag in de week lessen bij een ROC. Een BOL-student zit meer op school en volgt tijdens de opleiding één of meer stages. BBL-student Anna-Marie liep hier bij het vinden van een stageplek tegenaan. 'Ik moest telkens weer duidelijk maken dat ik echt niet duurder was dan een BOL-student. Na meer dan vijftig sollicitatiebrieven vond ik een stageplek op anderhalf uur reistijd. Niet bij een huisarts, maar bij een zelfstandige kliniek. Nu ben ik klaar met mijn opleiding en ja hoor, huisartsen geven aan dat ik onvoldoende ervaring heb bij een huisartsenpraktijk. Terwijl ik ook het diploma voor verpleegkundige op zak heb. Ik ben zeer teleurgesteld. Helaas staat mijn verhaal niet op zichzelf. Mijn klasgenoten zaten met vergelijkbare problemen.'

LEZERS VAN DE DOKTERSASSISTENT SPREKEN ZICH UIT

Stages? Ingewikkeld...

HOE GA JIJ OM MET STAGIAIRS? DIE VRAAG LEGGEN WE VOOR AAN DE LEDEN VAN HET NVDA-PANEL.

FOTO'S: SASKIA LELIEVELD

'OP DE POLIKLINIEK HEBBEN WE REGELMATIG EEN STAGIAIR. Ons doel is dat ze aan het einde van de stage zelfstandig meedraaien. Dat lukt bijna altijd, op één keer na. Wij konden uitleggen wat we wilden, maar het bleef niet hangen en ze nam geen initiatief. Helaas was dit haar tweede negatieve beoordeling, dus ze is niet geslaagd.'

Amy Weststrate, polikliniek chirurgie, Admiraal de Ruyter Ziekenhuis Goes

'HET KOST TIJD OM STAGIAIRS TE BEGELEIDEN, MAAR DAAR KUN JE LATER PROFIJT VAN HEBBEN. Soms blijven ze als leuke goede collega. Ik ben wel altijd streng maar rechtvaardig. Ze moeten secuur zijn, en zaken als geboortedata en de houdbaarheid van een ampul goed controleren. En als ze een injectie geven, zit ik er bovenop...'

Nora Kwast, werkt in een huisartsenpraktijk in Hoorn

'IN ONS ZIEKENHUIS HEBBEN WE GEEN STAGIAIRS, MAAR IK BEN ZELF WEL EEN AANTAL MALEN STAGIAIR GEWEEST. Ik ben altijd fijn begeleid. Er waren altijd mensen die de tijd voor me hadden en me op mijn gemak stelden. Het is de kunst om dat goed te regelen, want stage lopen is heel belangrijk.'

Sanne Stroband, Centraal Militair Hospitaal, Utrecht

'WIJ HEBBEN AF EEN TOE EEN STAGIAIR, MAAR NIET ALTIJD. HET IS BEWERKELIJK, ZEKER ALS DE STAGIAIR NIET ZO SNEL VAN BEGRIP IS. In een solopraktijk als de onze is er nog een praktisch probleem: de ruimte. Achter de balie is eigenlijk maar plek voor één persoon. Dat is soms een beetje krap.'

Ilonka Meeng, werkt bij een huisartsenpraktijk in Zeist en is flexpooler in een ziekenhuis.

WIL JIJ JE OOK AANSLUITEN BIJ HET NVDA-PANEL? STUUR DAN EEN MAILTJE AAN REDACTIE@NVDA.NL